

razstava. Obeta se, da bode one lepa in zanimiva. — V Rocolji pri Trstu so našli neki zlato rudo, žilo do 35 metrov dolgo. Da pa to, kar so našli, ni zlato, zna lahko vsak, ki pozna Kras; nič ni druga, kakor železni kužec, ki se sicer sveti pa nima nobene vrednosti. — Nadškof v Zadru, glavnem mestu Dalmacije, je postal prošt Gregor Rajcevič in misli se, da je to imenovanje za katol. prebivalstvo kamenite dežele srečno. — Na Reki, mestu ob jadranskem morji, katero si svoji ogerska vlada, so te dni grdo napadli dalmatinske Hrvate, ki so prišli od razstave v Zagrebu. Kdo je haščul drhal na-nje, ugane lahko, kdor pozna madjarske in laške mogotce. — Slovencev je prišlo v Zagreb dne 6. septembra nad 1500 na razstavo in mestni župan, dr. Amruš, vzprejel jih je slovesno. Navdušenje je bilo na obeh straneh veliko. — Zoper grofa Szápáryja, ki je na čelu ogerskega ministerstva, ruje judovsko časopisje z vso silo; to pa je najbolje znamenje za-nj, kajti čez mero hvalili bi ga judje, ko bi g. minister podperal judovske zvižaje in sleparije. Grof Szápáry pa torej pač ne mara za jude in to je dobro.

Vunanje države. V večno mesto pripravlja se več, kakor 20.000 delalcev iz vseh držav stare Evrope, največ bode francoskih, da se zahvali sv. očetu Leonu XIII. za njih prelepo pismo do katol. škofov za vzboljšanje delalskega stana. — V Genovi, v Italiji, so zaprli M. Lewyja, juda iz Ogerske. Mož je vabil ljudi iz vseh dežel, tudi iz slovenskih, na izselitev v Ameriko pa jih je potem grdo ogoljufal. Vendar-le enkrat! — Tudi na Francoskem imajo vojaške vaje, ali ne gre jim nič kaj po volji, bojda za to ne, ker so višji častniki predebeli in zato prepočasni. Tako se je godilo vsaj generalu Saussiersu v Parizu. — Angleška vlada skuša na novo nek razpor urediti v državi na suhem, zdaj govori, da ste si turska in ruska, zdaj da ste francoska in italijanska vlada stopili v zavezo, se ve, da zoper tripelaljanco t. j. zvezo Avstrije, Nemčije in Italije. Dobro, da nihče ne verjame tacim besedam. — Nemški cesar biva sedaj pri vojaških vajah na Bavarskem, toda ne kot najvišji poveljnik nemške vojne. To stori na ljubo Bavarcem, kateri ne vidijo radi, da so, vsaj kar se tiče vojne, pod prusko „havbo“. — Ruska vlada pripravlja novo postavbo, ki meri na to, da se vpelja splošnja ljudska šola t. j. da mora vsak otrok, ki je za to, nekaj let obiskati ljudsko šolo. — Rumunska kraljica je zbolela ter biva sedaj v Benetkah in ostane čez zimo v Italiji. — Predsednik srbskega ministerstva, Pašić, se je naveličal te svoje službe, ter ostane le še do jeseni, potem pa že prevzame predsedništvo v skupščini. Vsekako je zadnja služba lažja. — Na Turskem se je spremenilo celo minister-

stvo in to sila naglo. Sedaj pa se ugiba veliko, zakaj da je kje sultan to storil, ali težko, če to kdo ugane. — Iz Egipta, v severni Afriki, so poročali, da so ondi že sili angleških vojakov, toda ni še upanja, da se jih k malu iznebijo. — V južni Ameriki je sedaj nek mir, podoben pa je žrjavici, iz katere lahko vzbuhne silen vihar, izlasi v republiko Chile še je vse napeto ter bode težko novi vladi, da si pridobi splošno veljavo. Prejšnji predsednik republike, Balmaceda, pa je že na poti v Evropi ter ne misli se vrniti več v „nehvaležno domovino“ svojo. — V Novem Seelandu, v severni Ameriki, so dali tudi ženam pravico, voljenim biti v državni zbor in tudi v vse druge, prav kakor moškim. No to še le bode gostobesedno zborovanje!

Za poduk in kratek čas.

Podzemeljska pošta.

(Dalje.)

Pod besedo „pošta“ razumeva se tudi pošiljanje samo, ne jedino le prostor, kjer pošiljatev postoji. Saj navadno pravimo, da „pošta je že prišla“, ali „pošta je zamudila“ itd. S tem hočemo reči, da je voz, ki je pri jednej pošti pošiljatev prevzel, došel do druge pošte, kamor je imel priti, ali pa je nekoliko zamudil tisto uro, ob katerej navadno prihaja. Voz vozi pošiljatev po cesti, a „pneumatična pošta“ odpravlja pošiljatve po cevih. Cevno pošiljatev imenujemo „vlak“ — Nemec pravi: „Zug“, beri: cug —, ker se pošiljatev „vlači“ skoz cev. Sredstvo namreč, s katerim se pošta ali vlak odpravlja po cevi, drugo ni nič, kakor natlačen zrak na jedni strani pošiljatve, na drugej strani pošiljatve ali „vlak“ je prostor v cevi brez zraka. Prostor v cevi, z zrakom natlačen, zove se z latinsko besedo „compressio“, temu Slovenec pravi: „kompresija“, Nemec pa „kompression“; a brezračni prostor se v latinščini piše: „vacuum“, kar Slovenec in Nemec izgovarjata: vákuum.

Menda si, podukaželjni bralec, že vlekel po „šefu“ ali „cugu“ vino iz sodov. V tem slučaju si dotično posodo nastavil na usta ter iz iste potegnil zrak, oskrbel si vákuum za posodo: brezračen prostor se je napolnil s tekočino, z vinom, a v sodu natlačen zrak je podpiral tekočino. Tudi si streljal z bezgovo puščico, kaj pa ti je tam zatič izrinilo? Odgovor: natlačen zrak. To je v malem bila „kompresija“.

Tako je pri „pošti-pneumatični“. Kompresija potiska „pošto“ ali „vlak“ naprej, a vákuum vleče „vlak“ ali v cev položeno pošiljatev, t. j. pisma, dopisnice in telegrame.

Kje pa se zrak tlači in kako se dela vákuum? To vprašanje ti je gotovo že v misel

šnilo. — V „centráli“ ali v „osrednji“, t. j. v osrednji pošti, od katere so cevi napeljane, na razne strani proti drugim poštam, torej v osrednji se nahaja mašina ali stroj in pa štirje velikansko dolgovati kotli. V dva izmed teh kotlov mašina zrak „pumpa“ ali tlači, to je „kompresija“, iz drugih dveh pa zrak izpraznjuje, t. j. dela vakuum. Mašina in kotli so v zemlji, t. j. v kletéh ter jih ne moreš videti iz sobe, samo cevi vodijo iz kletij v izbe k aparatom, k pripravam za odpošiljanje potrebnim. Pneumatična pošta odpošilja na Dunaji samo pismena sporočila, drugih pošiljatev ne in je za rabo le po mestu. (V Londonu na Angleškem vozijo tudi že pakete s takšno pošto.) Za navadno pismo, ki ga hočeš odposlati po pneumatiki, moraš plačati 15 kr., za dopisnico pa 10 kr. v markah ali znamkah. Pošta-pneumatika je v zvezi z osrednjim telegrafskim uradom. Vsi telegrami, namreč, ki se imajo oddati na Dunaji, prihajajo na omenjeni urad telegrafski, in ako oseba, ki ima vzprejeti došli telegram ali brzojavko, prebiva v okrožji katere druge pošte, v takem slučaju se papir, na katerega je uradnik-telegrafist bil napisal po telegrafu dospele besede, izroči „pneumatiki“, da ga ona odpošlje na primerno pošto, tota pa potem telegram izroči adresátu, t. j. omenjenej osebi. Po takem potu dobi adresat v velikih mestih njega zadevajoče naznanilo hitro. (Konec prih.)

Smešnica 37. „Kako je to?“ reče žena možu, „kako je to, da si dnes vendar prišel tako zgodaj domu, sicer je pa tvoja navada, da po prej ne greš, dokler kakšen krajcar čutiš v žepu?“ „Druge kraty sem bil sam, danes mi je pa sosed pomagal, zato sva bila dnes poprej gotova“, reče mož, pa se godrnjaše na posteljo zvali.

Razne stvari.

(Cesarjev dar.) Svitli cesar je, odhajajoč iz Celja, daroval obrtni šoli 200, šoli kat. gospá 100, ogrevnici 100 in ubožcem v Celji 500 gld., zatem še občinam Komarje, Št. Rupert, Kalobje in Dramlje 500 in posestnikom v Celjskem okraji, poškodovanim po toči 600 gld., vse skupaj 2000 gld.

(Uradnija.) C. kr. okr. glavar v Mariboru, gosp. Friderik Marek in gosp. A. vitez Scherer na Ptuji sta prevzela dne 1. septembra posle svoje službe.

(Potrjenje.) Sklep deželnega zbora v Gradcu, da se uravna Savinji struga od Mozirja do Celja, dobil je najvišje potrjenje.

(Lepe podobice sv. Cirila in Metoda) za ude bratovščin dobijo se pri č. gesp. špirituvalu v bogoslovskem semenišči v Mariboru, komad po 5 kr.

(Vabimo) k zborovanju, katerega priredi podružnica sv. Cirila in Metoda za Slovenjigradec in okolico dne 20. septembra popoldne ob 4. uri v gostilni g. Janeza Vivoda v Doliču. Odbor.

(Koncert.) V Kozjem napravijo ondotni rodoljubi v nedeljo, dne 20. t. m. prvi slovenski koncert s petjem in godbo, h kateremu se vsi častiti prijatelji naroda vljudno vabijo; natančni programi se bodo razpošiljali.

(Kanonično obiskovanje) V soboto peljali so se premil. knezoškof skozi Celje v Gornjegrajsko dekanijo birmovat. Na kolodvoru v Celji so jih pozdravili preč. g. opat Ogradi z duhovščino, načelniki političnih in sodnijskih oblastev, okrajni načelnik ter še nekateri različni narodnjaki v javnih službah.

(Bolnišnica.) V četrtek, dne 3. sept. blagoslovili so v Celji preč. opat v stari bolnišnici na čast brez madeža spočeti D. M. postavljeno novo kapelo ter so v njej prvič služili sv. mašo. V petek popoldne pa so blagoslovili v tej kapeli sv. križopot. Table križopota darovala je mestna Marijina cerkev, ki je letos dobila nov križopot iz Monakovega.

(Podružnica sv. Cirila in Metoda.) V nedeljo, dne 13. septembra t. l. popoldne ob 4 uri bode ustanovni zbor „Podružnice sv. Cirila in Metoda za Laški trg in okolico“ v gostilni „pri flosarju“ s temle vzporedom: 1. Pozdray pooblaščenca. 2. Govor o pomenu družbe sv. Cirila in Metoda. 3. Volitev začasnega načelnštva. 4. Vsprejem in potrditev podružničnih pravil. — K obilni udeležbi vabi Ivan Drobníč, pooblaščenec.

(Bralno društvo) pri sv. Rupertu v slov. goricah in pri sv. Juriji na Ščavnici ste imeli v nedeljo, dne 6. septembra svoj občni zbor, združen s prosto zabavo. Žal, da ste nam prišli „vabili“ za zadnji list prepozno v roke.

(Vino.) V Erbachu ob Renu je kupil trgovec iz Moguncije sod vina iz leta 1868. Sod drži 600 litrov, torej nekaj več, kakor stari štrtinjak, in plačal je trgovec za-nj 20.000 mark ali 10.000 fl. v zlatu. Liter ga stane tedaj 16 fl. 50 kr.

(Zaprli) so mestni redarji v Mariboru v meseci avgusta 70 oseb, 44 moških in 26 ženskih. Izmed teh so jih 25 odgnali „po šubu“ domov, ostale pa so izročili c. kr. sodniji ali pa v bolnišnico.

(Okostje.) Za gospodarskim poslopjem B. Navršnika v Vitanji so dne 26. avgusta izkopali okostje malega otroka in izvedelo se je na to, da je neka Zefa Jeseničnik bila ondi svoje mrtvo dete zagrebala.

(Tatvina.) V noči 4. septembra so vlomili tatje v c. kr. naddavkarijo na Ptuji ter so odnesli iz ene mize 42 gld., do drugega denarja pa „uzmiči“ niso prišli.